

Itsaso

Patxi Badiola

Prosa

A kategoria

Haitzean jaiok haitzera nahi, hala dio euskal esaera zahar batek, eta halaxe nator bueltan sorterrira, azken hatsa ematen ikusi zintudan etxera, gure etxera. Ia-ia urtebete pasatu da jadanik, hainbeste oroitzen giltzaperatzen dituen etxe honetatik ihes egin nuen egunetik hain zuzen ere. Seme-alabek txoratuta nagoela diote, eta baliteke. Badakit ez dela oso normala hirurogeita hamar urteko aitona zahar bat munduan zehar bidaiatzen ibiltzea, ohikoena ez

dela behintzat argi daukat. Baina ene bihotzak zurekin besterik ez du egon nahi eta hala ere badaki ezinezkoa dela, hots, nahi eta ezinaren betiko lehia dela. Gure aitak zioen bezala non gogoan han zangoa, eta zurekin egon ezean elkarrekin egondako lekuetara bidaiatzea erabaki nuen, bizipenak oroitzean elkarrekin egon gintezen.

Etxera sartzean ordu luzeak idazten ematen zenituen idazmahaia izan da begiztatu dudan lehen gauza, han zegoen, guztiz hautsezaturik gure logelako leihoaren magalean zure idazluma zaharkitua gainean zuelarik. Eskuineko tiraderatxoak zabaltzean zure poema eta eskutitzak beti bezala txukun-txukun ordenatuta zeuden, berrienetatik zaharrenetara, zure lurrina darien orri zurietatik paper zati eta postal horiztatuetara. Leihoak ireki eta Ondarroako kaiari begira jarri naiz zure idazkiak irakurtzen nituen bitartean, zein ederra aspaldi ikusi gabeko Kantauri itsasoa, zein ederrak zure hitzak; zein ederra goizaldeko zeruaren argitasuna, eta zein ederrak zure idazkera dardartiak eragindako bihurtura bakoitza. Ahantziak nituen zuk lotsaz irakurri eta nik miresmenez entzuten nituen eskuizkribuak, ahantzia irakurtzean zure ahotsaren sakontasuna.

Ilundu du Ondarroan, denboraren nozioa galtzen ari naiz antza denez, orduak daramatzat irakurtzen eta. Afaldu eta oheratu egingo naiz, gaurkoan ez dut disko-jogailuan lehengo binilo zaharrik jarriko dantzatzeko bikoterik gabe, ezinezkoa baitut dantzatzea. Arratsaldean Eguzkiñe, laugarren pisuko bizilagun alarguna, semeak arrantzatutako legatz handi batekin etorri da etxera, ongietorria ematera baino gehiago, etxearen egoeraz kuxkuxean aritzera esango nuke, badakizu nolakoak diren kale honetako atsoak. Beraz, gaur seme-alabei haserre biziaren janarazten zenion platera afalduko dut aspaldiko partez, Ondarroan esan ohi den bezala legatza “pla-pla” erara, edo telebistako sasi sukaldariak diotenez legatz arrautzaztatua. Nahiz eta kuzinatzen asko ez naizen moldatzen mundiala zegoela iruditu zait, egia esan. Afalostean logelaren toki txikiena ere ikuskatu dut: lehenik armairuaren txukuntasunean oraindik zure lurrinaren arrosa usaina gordetzen duten arropak, honen ostean paretetan eskegitako familia osoaren argazki eta biloba txikiak margotutako marrazkiak, eta azkenik, gure zurezko ohe zaharra eta honen goialdean dagoen urre kolorezko gurutzak; egia esan, sekula santan ez dut jakin izan zergatik jarri

zenuen elizari buruz zirenak eta ez zirenak esan eta gero, ohituragatik izango zen beharbada.

Lehen eguzki izpiek esnatu naute gogoz kontra, beti gorroto izan ditut zure amak ezkontza-opari legez oparitutako korrantz-lanez eginiko apaingarridun gortinak. Gaua latza izan da, urte luzeotan hainbeste gustuko izandako ohearen handitasunean eta maindire epelen artean galtzearen plazerra tristura bilakatu da azken urte honetan. Eta ohean sartuaz batera lo hartzea aspaldi ahanzi dut, azken boladan loezinak jota nabil. Etxe honek oroitza pen gehiegi gordetzen ditu bere baitan, eta gainera alferkeria askoren hondamendia dela diotenez, goizean kai zaratatsuan itzulinguru bat ematea izango da hoberena haize freskoaren beharrea bainago. Atondu ostean kalera atera baino lehen ohiko goizetako kafea hartzea erabaki dut, nola ez, esne apur bat eta bi koilarakadatxo azukrerekin.

Hozkailura hurbildu eta gure azken bidaiatik oroigarritzat ekarritako New Yorkeko askatasunaren estatuaren itxuradun imana ikustean sabelaldean bertaratzeko bizitzan lehenengoz hegazkina hartu genueneko sentazioa sentitu dut, horiek bai dardarak eta izerdi hotzak, hura bai bidaia. Seme-alabek aski zekiten New York bisitatzea desiratu izan zenuela bizi osoan, eta batere zalantzarik egin gabe, urrezko ezteietako opari gisa erregalatzea erabaki zuten. Ingelesezt hitz egiten tutik jakin gabe keinu bidez komunikatzen saiatzen ginela oroitzen dut, eta nola ez naiz ba gogoratuko hoteleko harreragileari dutxa matxuratuta zegoela gaztelaniaz eta txilioka azaltzen saiatu zineneko iluntze hartaz. Ni guztiz muturtuta egon nintzen bidaia osoan honengatik edo bestearengatik, eta hala ere, zuk zure irribarre lasaigarriaz erantzuten zenidan beti. Badakizu zer dioten, gogoko tokian aldaparik ez. New York ez da lehen zena zu barik, zure miresmenaren premia du.

Etxeko irrati zaharraren soinu zaratatsua lagun kafe mingotsa amen batean edan eta portu alderantz joan naiz. Triste da gero bizi osoan herri arrantzale garrantzitsua izan den hau itsasontzi gabe geratzen ikustea. Moilan aurrerantz noan heinean haize hotza, olatuen orroak eta kresal usaina dira nagusi, askatasun sentazioa konpai dutela. Toki hau baino bereziagorik ez dago munduan, niretzako ez behintzat. Maitale gazte ginenean lehen muxua eman genuen txokoa da eta, geurea. Itsaso harroari begira denbora luzez egon ostean larunbatero lagunekin poteoan ibiltzen naizen tabernarantz abiatu naiz,

urtebeteen ez dugu elkar ikusi, eta batek daki zenbat geratzen diren, espero dut herio langabezia egon izana aspaldi honetan.

Tamalez, ez da hala izan. Hiru besterik ez gara geratzen, eta hala, musean jokatzetik ere ez dugu. Herriko koadrilarik alai eta parrandazaleena izatetik aitona zahar etsi eta kexati izatera pasatu gara amen batean. Bi inozo hauek bizitzaren atzerako kontaketa seinalatzen duen ordulari irudikariari so daudela dirudi, amaiera noiz ailegatuko zain antza denez. Ni ez naiz besoak gurutzatuta geratuko penaren penaz hil arte, ez jauna.

Arratsaldean, lagunak agurtu eta Berdura Plaza azokan itzuli bat ematea erabaki dut. Aise gogoratzen dut lehenengoz ikusi zintudan eguna, ilea begizta zuri batez apaindutako adats perfektu batean bilduta betiko lez, eta amantal zaharkitua soinean zenuelarik jo eta ke lanean ari zinen. Azokan mutil guztion arreta bereganatzen zuen barazki saltzailerik bazegoen zeu zinen dudarik gabe. Zurekin hitz egiteko era bakarra erostea zenez, lotsaren lotsaz salgaietan begirada iltzaturik eztiki mintzatzen nintzen egunak joan eta egunak etorri. Zu, berriz, beti izan zara ausarta, eta aste batzuen buruan ardura barik fruta eta barazki artean paper puska txiki batean idatzitako mezu bidez zinemara joatea proposatu zenidan. Nik urduritasunez ez nekiela nola erantzun gomutatzen naiz, eta beste barik buruarekin baieztatu eta arineketan ihes egin nuen pozaren pozaz. Zinemara joan ginen egun hartan hasi zen gure amodio istorioa, egun hartan hasi zen dena.

Ilundu baino lehen bueltatu naiz etxera, atzoko legatzaren soberakinak afalduko ditut, ez naiz oso gose gaurkoan. Telebistako programa aspergarriak gainbegiratu eta gauerdia heltzean itzaltzea erabaki dut. Oraingoan bai, denboraren zentzua galdu dudalakoan nago, gaurkoz nahikoa da, bihar ere eguna argituko du eta zuri azken urte honetako bizipenak kontatzen jarraituko dut zentzen naizen egunera arte, zin dagizut. Oherantz noa maitea, egun luzea izan da gaurkoa, eta bihar Arrigorri hondartzara zu bisitatzera joateko asmoa dut, itsasoan baitzaude, itsaso baitzara.